

# Tid til haven

## Havetips uge 47

Af: Marianne Bachmann Andersen



## Er du bange for mørket?

Billede: Roede farver.jpg

Der er mindre end en måned til årets korteste dag, og man tør slet ikke tænke på, hvor lang tid der går, før dagslængden er øget så meget, at det igen synes lyst. Lettere går det ikke, når tågen "lægger låg" på vores lille verden og gør livet svært for solens livgivende stråler. Mange mennesker – og måske også dyr – er meget påvirkelige overfor manglende sol og lys. Vinterdepression og nedtrykthed er hvert år en stor udfordring for mange. Personligt mener jeg, at naturen eller haven er løsningen. Sørg for at have noget ordentligt arbejdsudetøj og gå ud og mærk din have i den mørke tid. Set indefra huset er haven "sort" kl. 16.30 – ser du den udefra, vil mørket først være generende en halv time senere. Og hvad skal man så lave derude i halvmørket? Med mindre man har rigtig meget tøj på, så man kan sidde stille uden at fryse, er det anbefalelsesværdigt at røre sig. Gå en tur, løb en tur, rive flere blade sammen, slå græsplænen eller luge ukrudt? Jeg er sikker på, at der er rigtig mange små opgaver, der ikke er blevet afsluttet i den "normale" havesæson, så det er bare med at scanne hver en krog for eventuelle gøremål. Skulle der komme sne, er det jo værd at have samlet legetøj, fodbolde, vandkander, krukke, værktøj, grill og deslige sammen, så de ikke ligger skjult under sneen, og derved kan være årsagen til faldskader. Én ting er sikkert – et par timer i haven giver friskhed, træthed og ikke mindst fortrænger en snigende depression.



## Optimal plantetid – hvor længe?

Billede: Plantetid.jpg

Mange haveejere er meget i tvivl om, hvor langt hen på året, man kan plante. Det er fuldt forståeligt, for det er da bare for ærgerligt at købe og plante, hvis det viser sig, at planterne ikke kan overleve. I dit havecenter bruger vi begrebet *hårdfør*, når vi kategoriserer planterne. Oftest dækker begrebet over vinterhårdførhed - altså om planterne genetisk er i stand til at overleve selv hårde vintre. Som mange haveejere ved, kan der være andre årsager til, at en plantning ikke lykkes. Er planten tørret ud? Er planten druknet? Er planten plantet for dybt eller for højt? Når det kommer til spørgsmålet, om planten er plantet på det forkerte tidspunkt, vil svaret ofte være nej. Man kan (næsten) ikke plante på et forkert tidspunkt, da de fleste planter er dyrket i potter. Pottegroede planter kan til enhver tid plantes – blot skal man kunne grave i jorden. Mange anlægsgartnere planter også hele vinteren, og vil, med brug af vintermåtter, kunne holde jorden frostfri, så de kan arbejde med den. Når det så er sagt, er der lige et par undtagelser. Barrodsplanter kan kun plantes i den periode, hvor planterne naturligt er i hvile. Det vil sige fra oktober måned frem til maj, hvor planterne stadig fra kølerum vil kunne plantes og etableres med hjælp fra vandslangen. Skulle du derfor ønske dig en ny hæk i julegave, kan den, hvis temperaturen er over frysepunktet, blive plantet inden nytår!



## Når julen står for døren

Billede: Julen foran doeren.jpg

Jeg bliver så glad, når mine venner og naboer har været ude og pynte op foran deres dør. Det gælder om foråret, hvor de gule og blå farver pryder krukkerne, om sommeren, når de rosa og lilla farver stråler, i sensommeren, når orange og brune farver dukker op og så nu, hvor de første juleroser så småt blomstrer, når juletulipanerne lyser rødt og de mange grønne planter lægger bunden i

krukkerne. De smukke paradisæbler og pigeon æbler er fantastisk dekorative sammen med bjergte, Gaulteria. Det kræver ikke så meget arbejde at plante et par krukker til, og de kan løbende skifte udseende, jo nærmere julen kommer. Måske skal lyskæden på, når den første søndag i advent kommer? Grankoglerne fra turen i skoven er dekorative i bunden eller rundt om krukkerne. Lidt tættere på jul vil et par julekugler monteret på en pind eller ståltråd måske lige være det, der giver den sidste stemning? Et lille landskab med mos i bunden, kastanjemænd, agerndyr og alt, hvad fantasien kan sætte i gang hos store og små. Når krukkerne er placeret i nærheden af huset, vil let nattefrost ikke genere planterne, men skulle vejret skifte til mere vedvarende frost, vil det være nødvendigt at vinterdække krukkerne. I dit havecenter kan du købe "hætter", der nemt kan fæstnes på krukkerne. De kan anvendes flere gange, men holder ikke krukkerne frostfrie vinteren igennem.

Husk også, at du kan få masser af inspiration og materialer til din adventskrans eller juledekoration i dit havecenter.



## Haven på værksted

Billede: [Haven paa vaerksted.jpg](#)

Rastløse havemænd – og måske også koner, kan få en hel del fritid til at gå på værkstedet om vinteren. Plæneklipperen skal renses for græs og blade. Brug en stiv børste, så de fugtige planterester helt fjernes fra alle kroge og hulrum. Nu kan metallet tørre godt, så det ikke ruste vinteren over. Det anbefales også at tømme benzintanken, så forårets første græsslåning ikke hindres pga. snavs i motoren. Smør med syrefri olie alle steder, hvor der er bevægelige greb. Et olieskift er heller ikke af vejen. Skulle du have en større maskinpark med benzindrevne fræsere, hækkeklippere, trimmer m.v. skal samme omgang selvfølgelig også gælde dem. Når turen kommer til de batteridrevne redskaber, vil anbefalingen af, hvordan batterierne skal opbevares, højst sandsynligt byde på et varmt og tørt miljø.

Redskaber, som spader, skovl, greb, river, hakkejern, kultivator m.v.:

- Vask med brun sæbe og skyl efter med rent vand

- Når redskaberne er tørre, smøres metaldelene med syrefri olie og træskafter smøres med rå linolie fortyndet med 30% fransk terpentiner. Alternativt smøres de med klar lak
- Redskaberne opbevares under tag og hænges op, så de ikke vælter rundt og ødelægges
- Klipperedskaber vaskes, smørres og slibes, så de er klar til den kommende sæson

Lav en liste over de redskaber, som trænger til fornyelse og derfor kan komme på ønskelisten til jul